

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annettua lakia siten, että nuoren rikosta koskevan ilmoitusvelvollisuuden 14 vuorokauden määräaika alkaisi kulua siitä, kun esitutkinta on valmistunut. Ilmoitusvelvollisuus on esitutkintaviranomaisella. Voimassa olevassa laissa määräajan alkamisajankohta on 14 vuorokautta siitä, kun nuori on kirjattu esitutkintaviranomaisen tietojärjestelmään.

Muutoksen jälkeen kyettäisiin välttämään tarpeettomien seuraamusselvitysten laadinta esimerkiksi tapauksissa, joissa luovutaan toimenpiteistä taikka käytetään rangaistusmääräys- tai rikesakkomenettelyä. Niin ikään kyettäisiin välttämään syyttäjälle ja Rikosseuraamuslaitokselle esitutkinnassa selvitettyä tietoa nuoren rikoksesta enemmän ja varmempana kuin nykyisin. Muutoksen avulla kyettäisiin välttämään myös tilanteet, joissa seuraamusselvityksen laadintaan ryhtyminen ennen esitutkinnan valmistumista saattaisi

merkitä sitä, että rikoksesta epäilty nuori saisi tietoonsa häneen tai samaan rikosvyyhteen mahdollisesti liittyviin muihin henkilöihin kohdistetut salaiset pakkokeinot.

Käytännössä määräajan alkamisajankohdan muutos ei tarkoittaisi merkittävää asian käsittelyn pitkittymistä, sillä esitutkintaviranomaiset käsittelevät nuoren rikosasiat joutuisasti.

Lakiin lisättäisiin myös säännös, jonka mukaan sotilaskurinpitomenettelyssä käsiteltävistä nuoren rikoksista ei tarvitsisi tehdä esitutkintaviranomaisen ilmoitusta.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan syyttäjän ei tarvitsisi tehdä seuraamusselvityspyyntöä, jos nuori rikoksesta epäilty ei ole Suomen kansalainen eikä hänen vakinainen asuntonsa ole Suomessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2013.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Vuoden 2011 alussa tuli voimaan nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annettu laki (633/2010). Lailla korvattiin nuoren rikoksentekijän henkilötuokinta seuraamusselvityksellä, jonka tarkoituksena on kartoittaa nuoren rikoksesta epäillyn sosiaalista tilannetta ja rikokseen syyllistymiseen vaikuttaneita syitä sekä arvioida rikokseen syyllistymisen riskiä ja edellytyksiä tukea nuorta elämään rikoksetonta elämää.

Nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 §:n mukaan esitutkintaviranomaisen on 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun nuori on kirjattu nuorena rikoksesta epäiltynä esitutkintaviranomaisen tietojärjestelmään, ilmoitettava nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos esitutkinta on lopetettu saatamatta asiaa syyttäjälle tai jos rikos on tehty epäillyn ollessa 18–20-vuotias ja asiassa käytetään rangaistusmääräys- tai rikesakko-menettelyä. Lain 4 §:n mukaan syyttäjän on saatuaan tiedon nuoren rikoksesta 14 vuorokauden kuluessa pyydettävä Rikosseuraamuslaitosta laatimaan seuraamusselvitys, jos rikoksesta on odotettavissa ankarampi rangaistus kuin sakkoa.

Nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan Rikosseuraamuslaitoksen on 30 vuorokauden kuluessa syyttäjän pyynnöstä arvioitava käytettävissä olevien tietojen perusteella sitä, miten seuraamusvalinnalla ja seuraamuksen täytäntöönpanolla voidaan edistää nuoren rikoksesta epäillyn sosiaalista selviytymistä ja estää hänen syyllistymistään rikokseen. Edellä tarkoitetun arvion tekemiseksi Rikosseuraamuslaitoksen tulee yhteistyössä sosiaaliviranomaisen kanssa hankkia ja koota tietoja nuoren rikoksesta epäillyn elinolosuhteista, erityisesti päihdeiden käytöstä, päihdekuntoutuksesta, mielenterveydestä ja mielenterveyspalveluiden käytöstä, muiden palveluiden ja tukitoimien tarpeesta sekä muista olennaisesti hänen sosiaaliseen tilanteeseensa liittyvistä seikoista. Rikosseu-

raamuslaitoksen tulee hankkia myös muilta viranomaisilta sekä yksityisiltä yhteisöiltä ja henkilöiltä tarpeelliset tiedot epäillyn sosiaalisesta tilanteesta seuraamusselvitystä varten.

Nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 5 §:n 3 momentin mukaan Rikosseuraamuslaitos laatii tekemänsä arvioinnin perusteella kirjallisen seuraamusselvityksen, joka sisältää myös nuoren rikoksesta epäillyn sosiaalista tilannetta koskevat olennaiset tiedot. Seuraamusselvitykseen sisällytetään myös muu sellainen rikoksen vuoksi tehtävä selvitys tai lausunto, jonka syyttäjä on pyytänyt yhdyskuntaseuraamukseen tuomitsemista varten.

Seuraamusselvitysmenettelyn käytön alkuvaiheessa havaittiin, että seuraamusselvityspyynnöjä tehtiin selvästi enemmän kuin lainvalmisteluvaiheessa arvioitiin. Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskuksissa ja yhdyskuntaseuraamustoimistoissa selvitysten määrä on aiheuttanut huomattavasti työtä. Lisäksi havaittiin, että esitutkinnassa käytettävien salaisten pakkokeinojen salassapysymisessä on ongelma, joka ei ole vielä aktualisoitunut käytännön työssä, mutta jonka on todettu edellyttävän tilanteen korjaamista.

2 Nykytilan ongelmat

Aiheettomat seuraamusselvityspyynnöt sekä seuraamusselvityspyynnöjen suuri määrä

Laissa säädetyt viranomaisten toimenpiteille varatut ajat ovat erittäin tiukat. Tavoitteena on ollut turvata nuoren rikosasian nopea käsittely. Käsittelyaikojen on todettu selvästi lyhentyneen ja tästä on ollut myönteisiä vaikutuksia. Käytännön työssä tiukoista aikarajoista on havaittu syntyvän myös ongelmia, muun muassa se, ettei syyttäjällä ole riittävästi tietoja asiasta ja nuoresta siinä vaiheessa, kun hänen pitää pyytää Rikosseuraamuslaitokselta seuraamusselvityksen laatimista. On tilanteita, joissa seuraamusselvityksen laadinta käynnistyy, mutta sittemmin selviää, ettei kyseinen nuori ole syyllistynyt rikokseen tai teko on niin vähäinen, että luovutaan

toimenpiteistä. Tästä saattaa siis seurata, että nuori joutuu seuraamusselvityksen laadintaprosessiin, vaikkei hän olisi syyllistynyt rikokseen tai rikos olisi niin vähäinen, ettei esitutkintaa enempää toimenpiteitä ole tarpeen käynnistää. Näissä tilanteissa Rikosseuraamuslaitos siis aloittaa seuraamusselvityksen laadinnan, vaikka hieman myöhemmän tiedon mukaisesti seuraamusselvitystä ei kuuluisikaan laatia. Turhat selvitysten laadinnat sitovat paljon henkilöstövoimavaroja eikä Rikosseuraamuslaitos voi tällöin suunnata riittävästi voimavaroja juuri niihin ongelmallisiin tilanteisiin, joissa perusteellinen paneutuminen nuoren tilanteeseen ja tilanteeseen vaikuttamisen mahdollisuuksien selvittäminen ja pohdinta olisivat välttämättömät.

Lain voimaantulovuonna 2011 seuraamusselvityksiä tuli Rikosseuraamuslaitoksen laadittaviksi lähes kolminkertainen määrä verrattuna vuonna 2010 laadittaviksi tulleiden henkilötutkintojen määrään. Vuonna 2010 henkilötutkintapyyntöjä tehtiin 2 496. Vuonna 2011 nuoria koskevia lausuntopyyntöjä tehtiin 6 381. On arvioitu, että kuluvan vuoden aikana nuoria koskevia lausuntopyyntöjä tehdään noin 4 300. Erityisesti Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskukset ovat ruuhkautuneet seuraamusselvityspyynnöistä. Yhdyskuntaseuraamustoimistoissa tilanne ei ole yhtä vaikea.

Osa edellä todetusta lisäyksestä selittyy sillä, että lainmuutoksen myötä kunnan sosiaaliviranomaiset eivät enää laadi alle 18-vuotiaiden selvityksiä, vaan Rikosseuraamuslaitos laatii myös alaikäisten seuraamusselvitykset. Merkittävin syy seuraamusselvitysten suureen määrään on kuitenkin edellä todetussa ongelmassa, jonka mukaan seuraamusselvityksen laatimista koskeva syyttäjän pyyntö joudutaan laissa säädettyjen määräaikojen vuoksi lähettämään niin varhaisessa vaiheessa, ettei välttämättä tiedetä esimerkiksi sitä, onko rikoksesta mahdollisesti tulossa sakkoa ankarampi rangaistus.

Seuraamusselvityksessä oleva tieto on tärkeää rikosasian käsittelyssä. Syyttäjä ja tuomioistuimien eivät saa vastaavaa tietoa muista asiakirjoista. Olennaisin osuus selvityksessä on kannanotto valvonnan tarpeeseen. Kannanoton laatiminen edellyttää paneutumista muun muassa rikoksesta epäillyn nuoren ri-

koksen uusimisriskiin, päihdeongelmaan, rikoskäyttäytymiseen ja asenteeseen rikosten tekemistä kohtaan. Näiden seikkojen toteamiseksi ja arvioimiseksi olisi hyödyllistä, jos selvityksen laatijalla olisi käytössään valmis esitutkinta-aineisto. Syyttäjä tarvitsee seuraamusselvityksessä olevaa tietoa paitsi valvonnan tarpeen myös toimenpiteistä luopumisen harkinnassa. Viimeksi mainitussa tarvitaan enemmän tietoja kuin valvonnan tarpeen arvioinnissa.

Nykytilanteessa nuoren rikoksesta epäillyn asiassa toimivat viranomaiset joutuvat monissa tapauksissa viemään asiaa eteenpäin seuraavalle viranomaiselle vaillinnaisin tiedoin. Nopeista käsittelyajoista johtuen Rikosseuraamuslaitoksen arviointikeskuksen tai yhdyskuntaseuraamustoimiston virkamies saattaa olla ensimmäinen taho, joka kuulee nuorta rikoksesta epäiltyä. Erityisen ongelmallista tämä on, jos esitutkintaviranomaisen on päätynyt käyttämään salaisia pakkokeinoja kyseisessä rikosasiassa.

Nuoren rikosasian käsittelyssä ja seuraamusselvityksen laadinnassa on olennaista yhteys kunnan sosiaalitoimeen nuoren tilanteeseen paneutumisessa sekä tarvittavien tukitoimenpiteiden ja palveluiden kartoittamisessa ja järjestämisessä. Alaikäisten asioissa yhteys lastensuojeluun on erittäin tärkeä.

Valtakunnansyyttäjänvirasto on antanut ohjeen ja Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö määräyksen eräistä toimintakäytännöistä seuraamusselvityspyyntöjen tekemisessä. Valtakunnansyyttäjänviraston ohjeessa (VKSV 12/32/2011) syyttäjiä kehoitetaan nuoren rikoksesta epäillyn tapauksissa toimittamaan valmistunut haastehakemus sähköpostilla sille Rikosseuraamuslaitoksen yksikölle, jolle seuraamusselvityksen laatimispyyntö on lähetetty. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön antamassa määräyksessä (Dnro 13/004/2011) korostetaan neuvotteluyhteyttä syyttäjään. Neuvottelun avulla voidaan koota tietoa nuoren asiasta ja sopia lausuntojen etusijajärjestyksestä. Suvien yhteistyökäytäntöjen ja viranomaisten sisäisten ohjeiden avulla on kyetty parantamaan tilannetta niin, ettei seuraamusselvityksiä tarpeettomasti pyydetäisi ja laadittaisi.

Seuraamusselvitysten laatimiseen liittyviin edellä mainittuihin ongelmiin on saatu korja-

usta viranomaistoimintoja ja –käytäntöjä kehittämällä. Nämä seikat eivät yksin riitä ongelmien poistamiseksi. Käytännön työssä on todettu, että mainittujen ongelmien helpottamiseksi olisi hyvä, että esitutkinta olisi valmis, ennen kuin edetään seuraamusselvityksen pyytämiseen tai laadintaan. Poliisilla on laissa säädettyä nuorten rikosasioiden joutuisa selvittäminen. Tulostavoitteiden mukaisesti pyritään nuoren rikosasian esitutkinnan valmistumiseen 30 päivän kuluessa asian viereille tulosta.

Ulkomaalaisesta nuoresta rikoksesta epäilystä laadittava seuraamusselvitys

Nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 4 §:n mukaan syyttäjä pyytää seuraamusselvityksen laatimista myös Suomessa rikokseen syylliseksi epäilystä ulkomaalaisesta, jolla on asuinpaikka ulkomailla. Käytännössä seuraamusselvitystä ei useinkaan saada laadittua tällaisissa tapauksissa, sillä rikoksesta epäiltyä ei yleensä tavoiteta edes seuraamusselvityksen laadinnan käynnistämiseksi, saati sen laatimiseksi. Ulkomaalaisen, jolla ei ole asuinpaikka Suomessa, tässä tarkoitettujen rikokset eivät päädy suomalaisen tuomioistuimen käsiteltäviksi, koska näitä henkilöitä ei pääsääntöisesti tavoiteta myöskään oikeuskäsittelyyn haastamiseksi. Tällaiset tilanteet osaltaan lisäävät seuraamusselvityspyyntöjen määrää. Tilannetta ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta käytettäessä salaisia pakkokeinoja

Nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 §:n mukaan esitutkintaviranomaisella on velvollisuus ilmoittaa nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun nuori on kirjattu nuorena rikoksesta epäiltynä esitutkintaviranomaisen tietojärjestelmään. Tämä menettely on ongelmallinen tapauksissa, joissa käytetään salaisia pakkokeinoja. Esitutkintaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus voi vaarantaa esitutkinnan rikosvyyhtitapauksissa, erityisesti huumausainerikosvyyhtejä selvi-

tettäessä ja käytettäessä esimerkiksi puhelin-kuuntelua.

Esitutkintalain (449/1987) 48 §:n 1 momentissa säädetään muun muassa, että jos esitutkinnassa läsnä olevalle henkilölle ilmaistaan muita kuin häntä itseään koskevia, tutkintaan liittyviä seikkoja, jotka eivät ennestään ole hänen tiedossaan, tutkinnanjohtaja voi kieltää häntä ilmaisemasta niitä sivullisille esitutkinnan aikana. Edellytyksenä kiellon antamiselle on, että tällaisten seikkojen ilmitulo tutkinnan aikana voi vaikeuttaa rikoksen selvittämistä taikka aiheuttaa asianosaisille tai muille vahinkoa tai haittaa. Kielto on voimassa enintään kolme kuukautta kerrallaan. Ilmaisukiello ei kuitenkaan riittävän varmasti turvaisi tiedon pysymistä salassa.

Käytännössä ei ole ollut salaisten pakkokeinojen käytön tilanteita esitutkintaviranomaisen ilmoittaessa nuoren rikoksesta, mutta tällaisiin tapauksiin olisi tarpeellista varautua. Ongelmallista on myös se, että rikoksesta epäilty nuori voi joutua seuraamusselvityksen laadintaan liittyvään keskusteluun Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen kanssa, ennen kuin esitutkintaviranomainen on kuullut häntä rikoksesta epäiltynä. Näitä tilanteita on ollut jonkin verran.

3 Ehdotetut muutokset

Käytännön työssä on todettu välttämättömäksi, että syyttäjälle ja Rikosseuraamuslaitokselle voidaan välittää nuoren rikoksesta enemmän tietoa kuin mitä nykyisen 14 vuorokauden määräajan kuluessa esitutkinnassa pääsääntöisesti kyetään hankkimaan. Riittävä tietoa tarvitaan muun muassa harkittaessa, luovutaanko toimenpiteistä tai käytetäänkö asiassa rangaistusmääräys- taikka rikesakkomennettelyä. Jos kyseiset seikat olisivat tiedossa, syyttäjä ei tekisi näiltä osin tarpeettomia seuraamusselvityspyyntöjä Rikosseuraamuslaitokselle. Vastaavasti Rikosseuraamuslaitos tarvitsee seuraamusselvityksen laadintaa varten riittävästi esitutkinnassa selviäviä tietoja rikoksesta ja sen tekemisen olosuhteista.

Edellä todetun ongelman poistamiseksi ehdotetaan muutettavaksi nuoren rikoksesta

epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 §:n mukainen esitutkintaviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta koskeva 14 vuorokauden määräaika alkavaksi siitä, kun esitutkinta on valmistunut. Voimassa olevassa laissa määräajan kuluminen alkaa siitä, kun nuori on kirjattu nuorena rikoksesta epäiltynä esitutkintaviranomaisen tietojärjestelmään.

Lain 3 §:n 2 kohdan mukaan esitutkintaviranomaisen ilmoitusta nuoren rikoksesta ei tarvitse tehdä, jos rikos on tehty epäillyn ollessa 18–20-vuotias ja asiassa käytetään rangaistusmääräys- tai rikesakkomenettelyä. Säännöksestä ehdotetaan poistettavaksi ikärajaus, jolloin ilmoittamatta jättäminen rangaistusmääräys- ja rikesakkotilanteissa koskisi myös 15–17-vuotiaita. Rangaistusvaatimukset tulevat joka tapauksessa syyttäjälle vahvistettaviksi. Rikesakoista syyttäjä ei tarvitse tietoa.

Lain 3 §:n 2 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi sotilaskurinpitoimenettelyssä käsiteltävät asiat. Tällainen menettely on jo nykyisin käytössä, toisien sanoen ilmoitusta ei tehdä, jos nuorta epäillään sotilasrikoksesta, jonka käsittelee ja ratkaisee kurinpitoesimies sotilaskurinpitoimenettelyssä. Sotilaskurinpitoimenettelyssä käsiteltäviä rikoksia voidaan pitää samalla tavoin vähäisinä kuin rangaistusmääräys- ja rikesakkomenettelyssä käsiteltäviä rikoksia.

Lain 4 §:ään ehdotetaan lisättäväksi syyttäjän pyyntöä koskevaan edellytykseen tilanne, jossa nuoren rikoksesta epäillyn rikosasioita keskitetään syyteharkintavaiheessa ja niistä kaikista yhdessä olisi odotettavissa ankarampi rangaistus kuin sakkoa. Voimassa olevassa laissa syyttäjän pyyntöä koskevassa säännöksessä on puhe vain yhdestä rikoksesta.

Ulkomaalaisen nuoren, jolla ei ole vakinaista asuntoa Suomessa, ollessa rikoksesta epäiltynä seuraamuselvitystä ei siis pääsääntöisesti saada laadittua, koska nuorta ei tavoiteta. Nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 4 §:ään ehdotetaan lisättäväksi tällaisia tapauksia varten poikkeamismahdollisuus, jonka mukaan syyttäjän ei tarvitsisi tehdä seuraamuselvityspyyntöä, jos nuori rikoksesta epäilty ei ole Suomen kansalainen eikä hänen vakinainen asuntonsa ole Suomessa. Rajaus ei siis olisi ehdoton eli syyttäjä voisi tehdä pyynnön esimerkiksi sil-

loin, kun rikoksesta epäilty ei ole Suomen kansalainen eikä hänen vakituinen asuntonsa ole Suomessa, mutta hänen asiansa ilmeisesti kuitenkin käsitellään Suomessa.

Jos esitutkintaviranomaisen ilmoitusvelvollisuuden määräaika alkaisi edellä todetuin tavoin kulua esitutkinnan valmistumisesta, salaisten pakkokeinojen käyttöön liittyvä ongelmaakin poistuisi.

4 Esityksen vaikutukset

Ehdotetulla lailla kyettäisiin vähentämään tarpeettomien seuraamuselvitysten tekemistä ja suuntaamaan resursseja niihin tapauksiin, joissa nuoren rikoksesta epäillyn tilanteeseen paneutumisen ja puuttumisen tarve on suuri. Erityisesti tämä resurssien uudelleen kohdentamisen vaikutus koskisi seuraamuselvityksiä laativaa Rikosseuraamuslaitosta.

Lailla olisi rikoksesta epäiltyjen nuorten oikeusasemaa parantava vaikutus, kun seuraamuselvitysmenettelyä ei enää käynnistettäisi sellaisissa tapauksissa, joissa esitutkinnassa tai syyteharkinnassa todetaan, ettei nuori ole syyllistynyt rikokseen tai että asiassa käytetään toimenpiteistä luopumista taikka rangaistusmääräys- tai rikesakkomenettelyä.

Käytännössä tämä muutos merkitsisi osassa tapauksia seuraamuselvityksen laadinnan käynnistämisen pientä lykkääntymistä verrattuna nykytilanteeseen. Vastaavasti tarpeettomia seuraamuselvitysten laadinnan käynnistämisiä ei tulisi esimerkiksi tilanteissa, joissa syyttäjä riittävän esitutkinta-aineiston nojalla päättää, ettei syytettä asiassa nosteta tai että asiassa käytetään rangaistusmääräys- tai rikesakkomenettelyä. Nuorten vähäisissä rikoksissa rangaistusmääräys- tai rikesakkomenettely on tavanomainen. Käytännössä määräajan alkamisajankohdan muutos ei tarkoittaisi merkittävää asian käsittelyn pitkeyttymistä, sillä esitutkintaviranomaiset käsittelevät nuoren rikosasiat joutuisasti.

Ehdotetulla lailla kyettäisiin poistamaan nuoren rikosasian yhteydessä mahdollisesti käytettävien salaisten pakkokeinojen ilmitulo esitutkinnan kannalta liian varhaisessa vaiheessa.

Nuorten rikosasioissa tärkeäksi todettua nopean puuttumisen periaatetta ja siitä koituvia hyötyjä muutos ei vaarantaisi.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa.

Esityksestä on pyydetty oikeusministeriön lainvalmisteluosaston ja oikeushallinto-osaston, sisäasiainministeriön, puolustusministeriön, Valtakunnansyyttäjänviraston, Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön sekä Etelä-Suomen, Länsi-Suomen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusaluei-

den, Poliisihallituksen, Rajavartiolaitoksen, Tullihallituksen, Suomen Kuntaliiton, Helsingin kaupungin, Kuopion kaupungin ja Oulun kaupungin lausunnot. Lausunnoissa esitystä kannatettiin. Esiin tuotuja yksityiskohdaisia näkemyksiä on otettu huomioon esitystä viimeisteltäessä.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2013.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain (633/2010) 3 ja 4 § seuraavasti:

3 §

Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta

Esitutkintaviranomaisen on 14 vuorokauden kuluessa esitutkinnan valmistumisesta ilmoitettava nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:

- 1) esitutkinta on lopetettu saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi; tai
- 2) asiassa käytetään rangaistusmääräys-, rikesakko- tai sotilaskurinpitomenettelyä.

4 §

Syyttäjän pyyntö

Saatuana tiedon nuoren rikoksesta syyttäjän on 14 vuorokauden kuluessa pyydettävä Rikosseuraamuslaitosta laatimaan seuraamusselvitys, jos rikoksesta tai samalla kertaa käsiteltäviksi tulevista rikoksista on odotettavissa ankarampi rangaistus kuin sakkoa.

Pyyntöä ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos nuori rikoksesta epäilty ei ole Suomen kansalainen eikä hänen vakinainen asuntonsa ole Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanoon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*

Laki**nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetun lain (633/2010) 3 ja 4 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta**Esitutkintaviranomaisen ilmoitus nuoren rikoksesta*

Esitutkintaviranomaisen on 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun nuori on kirjattu nuorena rikoksesta epäiltyä esitutkintaviranomaisen tietojärjestelmään, ilmoitettava nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:

1) esitutkinta on lopetettu saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi; tai
2) rikos on tehty epäillyn ollessa 18–20-vuotias ja asiassa käytetään rangaistumääräys- tai rikesakkomenettelyä.

Esitutkintaviranomaisen on 14 vuorokauden kuluessa *esitutinnan valmistumisesta* ilmoitettava nuoren rikoksesta syyttäjälle, sosiaaliviranomaiselle ja Rikosseuraamuslaitokselle. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos:

1) esitutkinta on lopetettu saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi; tai
2) asiassa käytetään rangaistumääräys-, rikesakko- tai sotilaskurinpitomenettelyä.

4 §

4 §

*Syyttäjän pyyntö**Syyttäjän pyyntö*

Saatuana tiedon nuoren rikoksesta syyttäjän on 14 vuorokauden kuluessa pyydetävä Rikosseuraamuslaitosta laatimaan seuraamusselvitys, jos rikoksesta on odotettavissa ankarampi rangaistus kuin sakkoa.

Saatuana tiedon nuoren rikoksesta syyttäjän on 14 vuorokauden kuluessa pyydetävä Rikosseuraamuslaitosta laatimaan seuraamusselvitys, jos rikoksesta *tai samalla kertaa käsiteltäviksi tulevista rikoksista* on odotettavissa ankarampi rangaistus kuin sakkoa.

Pyyntöä ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos nuori rikoksesta epäilty ei ole Suomen kansalainen eikä hänen vakinainen asuntonsa ole Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä 20

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanoon edellyttämiin toimiin.
